

Sygn. akt III C 966/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Irma Lorenc
Protokolant:	sekr. sąd. Anna Gnidzińska

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2018 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki akcyjnej w B.

przeciwko W. Z.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego W. Z. na rzecz powódki (...) Spółki akcyjnej w B. kwotę 9.543 zł (dziewięć tysięcy pięćset czterdzieści trzy złote) wraz z odsetkami umownymi liczonymi od dnia 27 grudnia 2015 r. w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego rocznie, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie;

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 369,15 zł (trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych piętnaście groszy) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt III C 966/17

UZASADNIENIE

w postępowaniu zwykłym

W dniu 5 kwietnia 2017 r. powód (...) Spółka akcyjna w B. wniosła o zasądzenie od pozwanego W. Z. kwoty 24.909,37 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 27 grudnia 2015 r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że poprzednik prawnym powoda zawarł z pozwanym w dniu 24 lipca 2014 r. umowę pożyczki na kwotę 20.628 zł. W umowie pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkodawcy 20.628 zł tytułem pożyczki i 2.088 zł tytułem wynagrodzenia umownego w ratach po 631 zł do 13. dnia każdego miesiąca, poczynając od 13 sierpnia 2014 r. W związku z obniżeniem przez (...) stopy procentowej NBP wynagrodzenie umowne uległo obniżeniu o 265 zł. W związku z niewywiązywaniem się przez pozwanego z płatności rat umowa została wypowiedziana. Zobowiązanie pozwanego objęło 20.628 zł pożyczki i 1.823 zł wynagrodzenia umownego za jej udzielenie. Do dnia sporządzenia pozwu pozwany zapłacił z tego tytułu 2.260 zł. Powód w poczet

długu pozwanego zaliczył niespłaconą pożyczkę – 20.191 zł, maksymalne odsetki ustalone na podstawie art. 359 § 2¹ k.c. na 302,88 zł, poniesione koszty windykacji – 4.038,20 zł, opłaty za wydane zaświadczenia, kopie umowy, wysłane monity – 75 zł, umowne odsetki z tytułu braku spłaty w terminie za każdy dzień zwłoki – 302,29 zł, łącznie 24.909,37 zł.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu. Pozwany nie kwestionował zawarcia umowy pożyczki, lecz wysokość zaległości, która miała z niej wynikać wg powoda. Pozwany zarzucił, że suma ta została wyznaczona w wykonaniu postanowień umownych, które powinny być uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszającego jego interesy jako konsumenta w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. Do tych pozwany zaliczył zapisy stanowiące podstawę obciążenia go zryczałtowanymi i zawyżonymi opłatami za czynności windykacyjne, zapisy określające wysokość wynagrodzenia umownego, opłaty przygotowawczej i kosztów ubezpieczenia. Pozwany wskazał, że wynagrodzenie to z opłatą przygotowawczą i kosztami ubezpieczenia znacząco przekraczają kwotę wypłaconego mu świadczenia – 9.000 zł, co powoduje, że powód przerzucił całkowicie na pozwanego ryzyko braku spłaty i uzyskała z tego tytułu prowizję. Pozwany zarzucił, że powód nie wyjaśnił, czy opłata w całości została przekazana ubezpieczycielowi, czy też stanowiła wynagrodzenie pożyczkodawcy za ustanowienie ubezpieczenia, ani nie sprecyzował, czy rozliczył tą opłatę w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy. Pozwany kwestionował również wysokość roszczenia odsetkowego jako tego, którego wysokości powód nie wykazał, zarzucając, że powód ograniczył się do podania kwot naliczanych odsetek oraz ich kategorii, uchylając się od wskazania od jakich kwot były naliczane odsetki, wg jakiej stawki i w jakich okresach.

W piśmie procesowym z dnia 5 marca 2018 r. powód podjął polemikę z zarzutami pozwanego, podtrzymując swe żądania. Z kolei w piśmie procesowym z dnia 21 kwietnia 2018 r. pozwany wskazał, że argumentacja przedstawiona przez powoda nie mogła zmienić jego stanowiska i podtrzymał wniosek o oddalenie powództwa. Analogiczne stanowisko do dotychczasowego pozwany wyraził na ostatniej rozprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 lipca 2014 r. pozwany W. Z. (pożyczkobiorca) zawarł umowę pożyczki z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w B. (pożyczkodawcą). Następcą prawnym pożyczkodawcy jest powód (...) Spółka akcyjna w B..

Mocą tej umowy pożyczkodawca udzielił pozwanemu pożyczki gotówkowej w kwocie 20.628 zł, z której potrącono koszt opłaty przygotowawczej w kwocie 980 zł oraz koszt ubezpieczenia w wysokości 10.648 zł. Za udzielenie pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić pożyczkodawcy wynagrodzenie umowne w kwocie 2.066 zł liczone od całkowitej kwoty pożyczki, tj. 9.000 zł. Całkowitą kwotę do zapłaty – 22.716 zł stanowiącą sumę kosztów pożyczki, tj. opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia umownego i ubezpieczenia oraz całkowitej kwoty pożyczki, pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkodawcy w miesięcznych ratach po 631 zł wg kalendarza spłat. Zgodnie z tym kalendarzem spłata następować miała w 36 ratach w terminie do 13. dnia danego miesiąca, poczynając od 13 sierpnia 2014 r.

Opłata przygotowawcza zgodnie z pkt 2.5 umowy to opłata za czynności faktyczne związane z rozpatrzeniem wniosku, przygotowaniem oraz zawarciem umowy i udzieleniem pożyczki.

Zgodnie z pkt 13.1 umowy jeśli pożyczkobiorca nie spłaci w terminie poszczególnych rat pożyczki lub innego zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, od którego pożyczkodawca nalicza odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Jeżeli pożyczkodawca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu (pkt 11. .1 umowy).

W pkt 17.1 umowy pożyczki wskazano, że w związku z objęciem klientów (...) Sp. z o.o. grupowym ubezpieczeniem na życie oferowanym przez B. Towarzystwo (...) S.A. V. (...) w W. pozwany wyraża zgodę na objęcie go ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia i na zasadach wynikających z tej umowy oraz zobowiązuje się do pokrycia składki ubezpieczeniowej należnej z tytułu umowy ubezpieczenia, jednorazowo po zawarciu i

wypłaceniu kwoty pożyczki, przy czym to pożyczkodawca zobowiązał się przekazać składkę na rzecz B.. Do umowy pożyczki dołączono wyciąg z umowy ubezpieczenia, zgodnie z którą przedmiotem ubezpieczenia było życie i zdrowie pozwanego, zaś suma ubezpieczenia stanowiła równowartość salda zadłużenia,.

W pkt 19 ust. 4 umowy zawarto zestawienie opłat za czynności dodatkowe związane z realizacją umowy, w szczególności za czynności windykacyjne.

dowody:

- umowa pożyczki z załącznikami k. 4-11
- wyciąg z załącznika do planu podziału k. 19
- wyciąg z Porozumienia w sprawie planu podziału k. 20-24
- informacje z KRS k. 25-31

Łącznie na poczet pożyczki pozwany wpłacił 2.260 zł.

okoliczności bezsporne

Pismem z dnia 13 października 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty zaległych rat, wskazując, że w przypadku braku spłaty umowa zostanie wypowiedziana.

W piśmie z dnia 20 listopada 2015 r. powód zawarł oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Tego dnia pismo to wysłano do pozwanego listem poleconym.

dowody:

- wezwanie do zapłaty k. 13
- potwierdzenie nadania k. 14-15
- wypowiedzenie umowy k. 16
- potwierdzenie nadania k. 17-18

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

Podstawę roszczenia powoda wywodzić należało z art. 720 § 1 k.c. , zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Pozwany nie kwestionował faktu zawarcia z poprzednikiem prawnym powoda umowy pożyczki z dnia 24 lipca 2014 r., ani skuteczności wstąpienia przez powoda w prawa pierwotnego wierzyciela wynikające z tej umowy, podważał natomiast wysokość dochodzonego pozwem roszczenia.

Wskazać należy, iż z treści umowy – część B – jednoznacznie wynika, że kwota udzielonej pozwanemu pożyczki opiewała na 20.628 zł, w tym 9.000 zł stanowiło całkowitą kwotę pożyczki, 10.648 zł koszt ubezpieczenia, 980 zł opłatę przygotowawczą i 2.066 zł wynagrodzenie umowne, przy czym jak wyjaśnił powód z uwagi na obniżenie stóp procentowych po zawarciu umowy wynagrodzenie umowne obniżono do kwoty 1.823 zł. Pozwany zobligowany był w świetle pkt 2.1 umowy spłacić pożyczkodawcy łącznie 22.716 zł stanowiącą sumę kosztów pożyczki, tj. opłaty

przygotowawczej, wynagrodzenia umownego i ubezpieczenia oraz całkowitej kwoty pożyczki, w miesięcznych ratach po 631 zł wg kalendarza spłat, a zatem w 36 ratach w terminie do 13. dnia danego miesiąca, poczynając od 13 sierpnia 2014 r. Faktycznie, po potrąceniu kosztów ubezpieczenia i opłaty przygotowawczej pozwanemu wypłacono 9.000 zł.

Wprawdzie pozwany kwestionował zasadność obciążenia go kwotą 980 zł opłaty przygotowawczej, jednakże zważyć należy, iż zgodnie z pkt 2.5 umowy stanowiła ona należność pożyczkodawcy za czynności faktyczne związane z rozpatrzeniem wniosku, przygotowaniem oraz zawarciem umowy i udzieleniem pożyczki. Pozwany nie twierdził, by czynności, za które opłatę pobrano nie zostały zrealizowane, jednocześnie nie przytoczył żadnych okoliczności, które podważałyby wysokość tej opłaty, a i sąd nie znalazł argumentów, by uznać ją za zawyżoną. Oczywiście jest, że przed zawarciem umowy pożyczki konieczne jest zbadanie zdolności potencjalnego pożyczkobiorcy do jej spłaty, przygotowanie jej tekstu, z uwzględnieniem warunków konkretnej umowy etc. Trudno doszukać się w postanowieniach umowy dotyczących opłaty przygotowawczej zapisów, które kształtują obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a zatem niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Również wysokość wynagrodzenia umownego nie budzi zastrzeżeń Sądu, jeżeli się zważy, iż de facto wynagrodzenie to stanowi odsetki, o których mowa w art. 359 § 1 k.c. , a zatem wynikające z umowy wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie z jego kapitału (tzw. odsetki kapitałowe). Zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c. maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej w dacie zawarcia umowy pożyczki nie mogła przekraczać w stosunku rocznym czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne), zaś od dnia 1 stycznia 2016 r. – w związku z nowelizacją tego przepisu - dwukrotności wysokości odsetek ustawowych . Odsetki maksymalne obliczone za okres, na który pozwanemu udzielono pożyczki (14 sierpnia 2014 r. – 13 lipca 2017 r.) od kwoty 9.000 zł stanowią łącznie 1.848,08 zł, zatem kwota wynagrodzenia umownego wynosząca 1.823 zł mieści się w granicach odsetek maksymalnych, które należą się pożyczkodawcy w świetle zacytowanych przepisów.

Podzielić należy jednak stanowisko pozwanego co do braku wykazania zasadności obciążenia go kwotą 10.648 zł kosztów ubezpieczenia. Co do zasady nie można odmówić pożyczkodawcy prawa do obciążenia pożyczkobiorcy kwotą wynikającą z objęcia go ochroną ubezpieczeniową w ramach grupowego ubezpieczenia na życie, jednakże zważyć należy, iż powód nie udowodnił wysokości kosztów, które w związku z tym powstały. Wprawdzie w załączniku nr 1 do umowy pożyczki stanowiącym wyciąg z umowy ubezpieczenia (art. 2 ust. 1 pkt 8) wskazano, że składka to należna B. z tytułu ubezpieczenia pojedynczego klienta, opłacana jednorazowo za cały okres ubezpieczenia, a zatem powiązana z ochroną ubezpieczeniową udzieloną pozwanemu, jednakże w oparciu o dokumenty przedstawione przez powoda nie sposób stwierdzić na jakim poziomie kształtowała się ona w przypadku pozwanego. Jednocześnie zwrócić należy uwagę na to, że z art. 2 ust. 1 pkt 5 i 12 tego załącznika wynika, że suma ubezpieczenia odpowiada wartości aktualnego salda zadłużenia ubezpieczonego, tj. zadłużenia kapitałowego i wynagrodzenia umownego. Jeżeli się zważy, że zadłużenie kapitałowe na dzień zawarcia umowy pożyczki wynosiło 9.000 zł, a wynagrodzenie umowne – 2.088 zł, łącznie 11.088 zł, to trudno w świetle zasad doświadczenia życiowego przyjąć, że składka ubezpieczenia wyniosła aż 10.648 zł i była niemalże równa sumie ubezpieczenia. W tej sytuacji wobec braku udowodnienia przez powoda faktycznie poniesionego kosztu ubezpieczenia, nie sposób było uznać, iż zasadne było obciążenie pozwanego w tym zakresie kwotą wskazaną w umowie.

W tej sytuacji Sąd przyjął, iż pozwany zobligowany był zwrócić powodowi z umowy pożyczki kwotę udzielonego kapitału – 9.000 zł, opłaty przygotowawczej – 980 zł i wynagrodzenia umownego – 1.823 zł, łącznie 11.803 zł. Powód wskazał w pozwie, iż na poczet pożyczki pozwany spłacił w sumie 2.260 zł. Skoro pozwany wbrew regule wynikającej z art. 6 k.c. nie udowodnił, by dokonał wpłat przewyższających kwotę wskazaną przez powoda, uznać należało za bezsporne, że wpłaty pozwanego opiewały bezspornie jedynie na ww. kwotę, a zatem do zapłaty pozostaje pozwanemu 9.543 zł.

Przy uwzględnieniu, iż według ustaleń Sądu pozwany powinien zwrócić pożyczkodawcy kwotę 11.803 zł w 36 miesięcznych ratach, raty te kształtowały się na poziomie 327,86 zł miesięcznie. Skoro pozwany spłacił jedynie 2.260 zł, przyjąć należało, że spłacił 6 rat w całości i częściowo ratę nr 7, wymagalną 13 lutego 2015 r. Na dzień sporządzenia

przez powoda wypowiedzenia umowy pożyczki (20 listopada 2015 r.) pozwany pozostawał więc w opóźnieniu pełnych rat pożyczki za więcej niż dwa okresy płatności, co uprawniało powoda do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy zgodnie z pkt 11.1 umowy pożyczki i postawienia jej w stan wymagalności z upływem 30 dniowego okresu wypowiedzenia. Pismo to nadano przesyłką poleconą do pozwanego 20 listopada 2015 r. i przyjmując termin 5 dni na doręczenie tego rodzaju przesyłki uznać należało, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy dotarło do pozwanego najpóźniej 25 listopada 2015 r. Z upływem 30 dni od tej daty umowa uległa rozwiązaniu, co obowiązywało pozwanego do spłaty pozostałej kwoty wynikającej z umowy, tj. 9.543 zł.

W świetle art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Do dnia 31 grudnia 2015 r. wysokość umownych odsetek za opóźnienie limitowana była wysokością odsetek maksymalnych zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c., a od dnia 1 stycznia 2016 r. – wysokością odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ k.c., w świetle którego maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie).

Zgodnie z punktem 13.1 umowy jeśli pożyczkobiorca nie spłaci w terminie poszczególnych rat pożyczki lub innego zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, od którego pożyczkodawca nalicza odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Zatem powód miał prawo naliczać odsetki umowne za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. nie mogą być one wyższe od odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Powód w pozwie żądał zapłaty przez pozwanego kwoty 302,88 zł tytułem odsetek maksymalnych, które wg jego twierdzeń miał naliczyć na podstawie art. 359 § 2¹ k.c. oraz kwoty 302,29 zł mającej stanowić umowne odsetki za opóźnienie. O ile stopę tych odsetek Sąd władny był samodzielnie ustalić w oparciu o postanowienia umowy oraz treść obowiązujących przepisów, to powód nie przedstawił żadnego czytelnego wyliczenia tych należności, z którego wynikałoby za jaki okres oraz od jakich kwot odsetki te zostały wyliczone, a tym samym nie określił granic tego żądania. W szczególności mechanizm obliczeń powoda nie daje się odkodować ani z karty klienta, ani z rozliczenia dołączonego do pisma powoda z dnia 5 marca 2018 r., co za tym idzie w oparciu o te dokumenty nie sposób było czynić żadnych ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Powód nie wykazał również swego roszczenia w zakresie kosztów windykacji (4.038,20 zł) oraz opłat za wydane zaświadczenia, kopie umowy i wysyłane monity (75 zł). Wprawdzie w punkcie 19 ust. 4 umowy zawarto zestawienie opłat za czynności dodatkowe związane z realizacją umowy, jednakże powód nie przedstawił żadnych dowodów pozwalających na ustalenie za jakie konkretne czynności ww. koszty i opłaty zostały naliczone i czy odpowiadają one stawkom określonym w umowie.

Tym samym powództwo mogło zostać uwzględnione jedynie w zakresie kwoty 9.543 zł, od której powód władny był domagać się odsetek umownych za opóźnienie w wysokości – o czym była mowa wyżej – czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP rocznie od dnia następnego po dniu postawienia pożyczki w stan wymagalności, co nastąpiło z upływem 25 grudnia 2017 r. Powód domagał się odsetek umownych za opóźnienie od 27 grudnia 2015 r., co mieściło się w ww. granicach.

Z tych przyczyn w punkcie I wyroku zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.543 zł wraz z odsetkami umownymi liczonymi od dnia 27 grudnia 2015 r. w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego rocznie, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie, a w pozostałym zakresie – w punkcie II wyroku – powództwo oddalono.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie III wyroku oparto o przepis art. 100 k.p.c., uwzględniając, że powód wygrał proces w zakresie 38,3% dochodzonego roszczenia, zaś na koszty postępowania złożyły się po stronie

powoda : opłata od pozwu – 1.246 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł i wynagrodzenie jego pełnomocnika – 3.600 zł, a po stronie pozwanego : opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł i wynagrodzenie jego pełnomocnika – 3.600 zł. Po wzajemnym rozdzieleniu tych kosztów zasądzone od powoda na rzecz pozwanego kwotę 369,15 zł (3.617 zł x 61,7% - 4.863 zł x 38,3%).